

KIRKON KUOLEMAN SAIRAUS I

Väinö Hotti

LASSE MARJOKORPI

Suomen kirkko sairastaa. Sitä näyttää uhkaavan lähes totaalinen hengellinen kuolema. Asiantila ei koske vain kirkon jäseniä, vaan myös sen palvelijoita, työntekijöitä, pappeja. Ellei kirkon perussuuntaus ratkaisevasti muutu, se menettää oikeuden esiintyä kristillisenä ja tosi kristillisyyttä jää vain oppositio- ja protestiryhmien varaan. Tämä kirja on täytyntä kirjoittaa, koska kirkko ei näytä tiedostavan tilaansa ja koska viime vuosina on kirkon uudistamiseksi tarjottu ohjelmia, jotka vain entistä enemmän lisäävät epäuskon valtaa sen piirissä. On sietämätöntä, että kirkko, jolla on kaikki mahdollisuudet vaikuttaa ihmisiin, on suureksi osaksi antautunut aikamme ihmisen epäuskon edessä ja lakannut esittämästä heille todellisen uskon vaatimusta. Se on lähtenyt kompromissien tielle, vaikka evankeliumissa on kysymys elämästä ja kuolemasta.

Lasse Marjokorpi: Kirkon kuoleman sairaus

Otteita **Lasse Marjokorven** kirjasta *Kirkon kuoleman sairaus* (Arvi A.Karisto, 1970). Väliotsikointi Väinö Hotin.

Perusongelma: ketkä kuuluvat Kristuksen seurakuntaan?

Perusongelma on kysymys kirkon olemuksesta, ketkä kuuluvat Kristuksen seurakuntaan. Tämän ongelman ratkaisu vaikuttaa olennaisesti kirkon julistukseen, järjestykseen ja muuhun käytäntöön...Sen tähden on sanottava: hokekoon vallitseva teologia vaikka ikuisesti mieliteemaansa: kirkko on Kristuksen ruumis, niin eivät kirkon epäuskoiset jäsenet koskaan muutu Kristuksen omiksi, ellei Pyhä Henki saa heitä herättää ja johtaa Kristuksen tuntemiseen. Jos nykyprotestanttinen teologia itsepintaisesti pysyy väitteessään, jonka mukaan Kristuksen seurakunta maan päällä ei ole uskovien summa, niin on kysyttävä: keitä ihmeessä tuohon seurakuntaan vielä kuuluu, nimikristittyjä vai jumalattomia, tokko vielä pakanoitakin?

Kolmenlaisia seurakuntalaisia

Ensiksikin on niitä, jotka tunnustautuvat uskoviksi ja mahdollisuuksiensa mukaan ottavat osaa seurakunnalliseen toimintaan. Toisen ja vielä suuremman joukon muodostavat ne, jotka noudattavat kirkon edellyttämiä eettisiä normeja ja jossain määrin osallistuvat seurakunnan tilaisuuksiin.. Heidän uskonnollisuutensa sisältö on lähinnä perinteen kunnioittamista ja pitäytymistä kirkollisiin tapoihin. Loput muodostuvat niistä, joiden tekemiset seurakunnan kanssa rajoittuvat pakollisiin kuvioihin, välttämättömiin kirkollisiin toimituksiin, ja jotka joko nurkuen tai velvollisuudentuntoisesti maksavat kirkollisveronsa piittaamatta kirkon normeista ja kuvittelematta olevansa kristittyjä.

Positiivinen on kristillinen

Aikamme uskosta käytävää keskustelua sävyttää usein jonkinlainen "hyvän" monopolisoiminen kristinuskolle. Päätellään, että jokainen ihminen, joka tuo esiin jotakin positiivista, joka tekee jotakin hyvää ja on vilpitön käsityksissään, olisi kastettuna ilman muuta kristitty... Vilpittömyyden, hyvyyden, rehellisyyden ja sosiaalisen mielen monopolisoiminen kristinuskolle laimentaa kristinuskon eettiseksi yleisuskonnollisuudeksi. Sen mukaan ajatellaan, että kaikki käsitykset, jotka ovat teeskentelemättömiä, ovat kristillisiä.

Kirkon lankeemuksen ydin: pyrkimys yhteiskunnallisen aseman säilyttämiseen

Yritys ylläpitää keinotekoista synteettistä kristikuntaa on synti, joka vesittää kristinuskon oman sanoman ja pitää suuria kansanjoukkoja petollisessa turvallisuudessa. Lankeemuksen ydin on halu säilyttää merkittävä rooli yhteiskunnassa, ihmisten uskonnollisten tarpeiden tyydyttäjän pätevyys. Sanoutuminen irti kristikuntasynteestistä merkitsisi joutumista profeettain ja totuudenpuhujain vähemmän suosittuun joukkoon. Kirkon ynseys pietismiä kohtaan selittyy juuri siitä, että näissä liikkeissä on ollut lyhentämättömänä Jumalan sanan julistamista, joka on uhannut räjäyttää perinteisen kristinuskon ja kansanuskonnollisuuden liiton. Jos kirkko ottaisi Jumalan sanan vakavasti ja alkaisi vaatia ihmisiltä todellista mielenmuutosta ja aitoa uskoa, se kenties karkottaisi suurimman tulolähteensä, epäuskoisten ihmisten laajat massat. Sen tähden se onkin enemmän askarrellut sen kysymyksen parissa, miten voisi paremmin seurata aikaansa, palvella ihmisiä ja vastata heidän odotuksiaan kuin kysynyt, miten voisi parhaiten johtaa ihmiset uskomaan Kristukseen Vapahtajanaan ja elämään Jumalan kunniaksi.

Radiohartauksien sisältö

Useimmista niistä saa sen vaikutelman, että täysin epäuskoisia ja Jumalasta vieraantuneitakin koetetaan saada noudattamaan kristillistä etiikkaa, uuden elämän etiikkaa. Jaetaan neuvoja, miten asuntopolitiikkaa hoidetaan kristillisesti, miten liikenteessä, työpaikalla ja monissa muissa elämäntilanteissa menetellään kristillisesti. Kaikki tämä olisi tietenkin aivan oikein, jos näitä ihmisiä samalla pyrittäisiin tekemään kristityiksi.

Kansankirkkoajatteluun sopii - ei sovi

Kansankirkkoajatteluun sopii hyvin, että kirkko hoitaa kasteen ohella yhteiskunnan väestörekisteriä, jolloin ihmiset varmemmin tulevat kirkon jäseniksi. Siihen sopii, että kirkolla on osuus kansalaisten elämään sen kaikissa merkittävässä vaiheissa: syntymisessä, aikuistumisessa, avioliittoon vihkimisessä ja hautaamisessa. Siihen sopii myös, että kirkko auttaa niitä, jotka ovat aineellisesti ja henkisesti avun tarpeessa.

Sen sijaan siihen ei enää yhtä hyvin sovi, että tarjotaan hengellistä apua ihmisille, jotka mielestään tulevat toimeen ilman sitä. Siihen ei myöskään sovi kieltäytyminen vihkimästä eronneita eikä se, että jyrkästi tuomittaisiin sellaiset synnit, joita kansan enemmistö kuitenkin harrastaa. Siihen ei myöskään sovi sellainen julistus, jossa Raamatun mukaisesti vedettäisiin raja uskon ja epäuskon välille, tosi kristittyjen ja epäuskoisten välille - kansankirkon paimentenhan tulee kaitsea kaikkia lampaitaan, myös eksyneitä.

Kansankirkkoajatteluun sopii kaikki, mikä lisää kirkon vaikutusvaltaa ja suosiota kansan keskuudessa, oli se sitten sopusoinnussa Raamatun kanssa tai ei. Tietenkin on hyvä, jos se voidaan vielä perustella Raamatulla.

Kirkon vaatimukset jäsenilleen

Vuosisatojen mittaan ovat kansankirkon jäsenilleen esittämät uskonnollisuuden vaatimukset muotoutuneet sellaisiksi, että enemmistö ne vaivatta joten kuten täyttää. Miniminä on kaste ja kirkollisverojen maksu. Lähes välttämätöntä on konfirmaatioon ja muihin kirkollisiin toimituksiin osallistuminen. Aktiivisuus seurakunnan toiminnassa onkin sitten vain harvoille kuuluva "ylimääräinen hyvä työ". Kääntymistä ei kirkonjäseniltä yleensä edellytetä, monessa tapauksessa voisi pikemminkin sanoa, että se sallitaan. Tarjoaahan kirkkomme parin viime vuosisadan historia aina nykypäiviin saakka lukuisia esimerkkejä siitä, miten tuomiokapitulit ovat antaneet ihmisten kääntymiseen tähdänneille pietistisille papeille nuhteita seurakunnan repimisestä ja hajoittamisesta. Mitä jäsenille osoitettuihin

uskonnollisuuden vaatimuksiin tulee, kansankirkko on kuin muinaisen kreikkalaisen tarun Prokrusteen vuode. Tällä jättiläisellä oli tapana asettaa uhrejaan vuoteeseen ja joko venyttää tai lyhentää heidän jäseniään niin, että he tulivat sopivan mittaisiksi. Jumalattomimpia ja maallistuneimpia jäseniään kirkko pyrkii venyttämään kristilliseen elämäntapaan. Niitä taas, jotka ovat tulleet aitoon uskoon haluten johtaa siihen muitakin, koetetaan hillitä, rauhoittaa ja saada sopimaan keskimääräisen kirkollisuuden mittoihin, jotta he eivät häiritsisi sekalaisen seurakunnan hartautta.

Kotimaan linja

Ehkä tyypillisimmin tätä kansankirkkonäkemyistä noudattelee Kotimaa-lehti. Tämä kirkkomme puoliviralliseksi äänenkannattajaksi kutsuttu lehtihän ottaa kantaa kaikkiin mahdollisiin ja mahdottomiin asioihin antaen niille hylkäyksensä ja siunauksensa kuin konsanaan katolinen kirkko. Kuitenkaan Kotimaa ei mitenkään aseta itse kirkkoa kyseenalaiseksi eikä pyri kirkon todelliseen uudistukseen. Se ei pyri käännättämään kirkon jäseniä, vaan tarkastelee ja kuvailee heidän elämäänsä seuraten sitä milloin telakoilla ja teattereissa, milloin toreilla ja työpaikoilla. Tärkeimmäksi tehtäväkseen lehti näkee kirkon kaupittelemisen ja markkinoimisen. Edelleen se jakelee neuvojaan poliitikoille aivan kuin he kaikki olisivat kristittyjä. Lehti arvostelee kaikenkarvaisia kirjoja, koska ne ovat kansankirkon jäsenten kirjoittamia. Lehti sisältää tosin hyviäkin kirjoituksia ja sen kannanotot ovat usein kunnioitettavan selviä, mutta päälinja on myös selvä: ei ihmisten kääntyminen kristityiksi, vaan heidän eettinen ja kirkollinen aktivoitumisensa.

Vallitsevan tilanteen vanhurskauttaminen

Kirkon toiminnalle on viime aikoina ollut ominaista jonkinlainen perässä kulkeva, toteava ja hyväksyvä luonne...On tietenkin itsessään myönteistä, että kirkko reagoi yhteiskunnan muutoksiin. Mutta jos se hylkää profeettallisen kutsumuksensa ja jää vain alituisesti tilanteen vanhurskauttajaksi, se ei enää toimita tehtäväänsä, vaan on langennut massojen myötäjuoksijaksi ja joukkojen uskonnolliseksi pyhittäjäksi. Peruslankeemus on Jumalan sanan mukauttaminen vallitsevaan tilanteeseen.

Maailma hukassa, samoin kirkon oma tehtävä

Kristityille osoitettu kehotus maailmaan menemisestä on osoittautunut katteettomaksi, kun siihen tavallisesti on liittynyt miltei täydellinen vaikeneminen siitä tosiasista, että suurin osa kirkon jäsenistä on ilmeisesti epäuskoisia, ts. sitä maailmaa, jolle evankeliumi olisi vietävä. Näille ihmisille, jotka kenties sattumalta ovat poikenneet kirkkoon, on saarnatuolista kuultu kehotus maailmaan

menemisestä tyhjääkin tyhjempi fraasi. Kirkkomme toiminnalle näyttää olevan tunnusomaista toisaalta yritteliäisyys ja puuhailu aloilla, jotka vaivoin ovat selitettävissä sen tehtäviin kuuluviksi, ja toisaalta ennennäkemätön haparointi oman tehtävänsä toteuttamisessa uusien virtausten keskellä.